

بسم الله الرحمن الرحيم

کشمکش امریکا و اروپا در سودان

(ترجمه)

پرسش:

در این اواخر شاهد رفت و آمدهای مسئولین اروپائی به سودان و اعلان حمایت‌شان از حکومت حمدوک استیم؛ چنانچه وزیر خارجه فرانسه به تاریخ ۱۶ سپتمبر ۲۰۱۹م وارد خرطوم پایتخت سودان شد و در دیدارش با حمدوک، نخست‌وزیر سودان اظهار داشت که فرانسه ۶۰ میلیون یورو به سودان کمک خواهد نمود و برای حذف نام سودان از لیست دولت‌های حامی ترورزم کار خواهد نمود. هم‌چنین وزیر خارجه آلمان نیز در سفرخویش به سودان اظهارات شبیهی را مطرح نمود و گفت برای حذف نام سودان از لیست تروریزم تلاش خواهد کرد. آیا این روابط و حمایت‌ها به هدف تقویت روند "آزادی و تغییر" در برابر اردو است و یا به اهداف دیگری؟ هم‌چنین عبدالله حمدوک نخست‌وزیر سودان نیز به تاریخ ۵ سپتمبر ۲۰۱۹م از تشکیل نخستین حکومت پس از برکناری بشیر در ماه اپریل خبر داد و گفت: «حکومت بر اساس توافق صورت گرفته در ماه گذشته میان اردو/سپاه و غیرنظامیان سعی خواهد نمود تا قدرت را برای مدت سه سال تقسیم نماید.» (منبع: فرانس ۲۴، ۵ سپتمبر ۲۰۱۹م) آیا انتظار می‌رود توافق تقسیم قدرت عملی شده و اوضاع آرام شود و یا احتمال دارد تنش‌ها مجدداً از سر گرفته شود؟

پاسخ:

برای روشن شدن پاسخ به بررسی امور زیر می‌پردازیم:

۱. روند موسوم به "آزادی و تغییر" به کمک انگلیس، تبلیغات رسانه‌ای و مزدوران آن در منطقه توانست انقلاب مردم سودان را که علیه ظلم، گرسنه‌گی، محرومیت و فساد قیام نموده بودند، از آنان بدزدد و بر شانه‌های انقلابیون سوار شود و نه تنها راه‌حل بنیادینی برای بهبود وضعیت مردم ارائه نکرد، بلکه راه‌حل‌هایی از جنس واقعیت غرق در فساد ارائه نمود. گفتگوها میان شورای نظامی به رسمیت شناخته شده توسط امریکا و مزدوران آن و میان روند آزادی و تغییر به رسمیت شناخته شده توسط اروپا راه‌اندازی گردید و سرانجام دو طرف به تاریخ ۱۷ اگست ۲۰۱۹م بالای سند مشروطه به توافق رسیدند و به این ترتیب؛ قربانی‌های انقلابیون به باد فنا رفت. این توافق برای تداوم جریان فساد و بر اساس ارزش‌های غربی سکولریستی و خصومت با اسلام و احکام آن صورت گرفت! بر اساس توافق صورت گرفته میان شورای نظامی و روند آزادی و تغییر؛ قرار بر این شد تا شورای رهبری با عضویت ۱۱ تن تشکیل گردد که ۵ تن آن از یک طرف و ۵ تن دیگر از طرف دیگر به علاوه یک فرد مدنی مستقل که هر دو طرف با آن موافق باشند و این تشکیل برای دوره انتقالی ۳۹ ماهه اعتبار خواهد داشت. هم‌چنین در توافق‌نامه گفته شده که ریاست شورای رهبری به دو دوره تقسیم می‌شود که دوره اول ۲۱ ماه و توسط شورای نظامی و دوره دوم ۱۸ ماه و توسط روند آزادی و تغییر به پیش برده خواهد شد. پس از ختم دوره انتقالی، انتخابات سراسری برپا خواهد شد و شورای قانون‌گذاری تأسیس خواهد گردید. در توافق گفته شده که

وزیران دفاع و داخله/کشور توسط شورای نظامی در شورای رهبری انتخاب خواهند شد؛ این بدان معنی است که شورای نظامی به علاوه ریاست شورای رهبری در دوره اول، تسلط خویش را به واسطه اردو/سپاه، امنیت و استخبارات هم‌چنان حفظ خواهد نمود.

۲. به این ترتیب، صلاحیت‌های اردو در قدرت شامل عناصر قدرت‌مند می‌شود؛ چنان‌چه پنج عضو شوری از اردو و دو تن از اعضای شورای وزیران نیز از اردو خواهند بود. "وزیران داخله/کشور و دفاع"، که یکی از آن ژنرال جمال الدین عمر وزیر دفاع در حکومت انتقالی و یکی از سابقه‌دارترین نظامیان نیروهای مسلح موجود در حال حاضر است. این ژنرال با سابقه یکی از دوستان نزدیک عوض بن عوف وزیر دفاع سابق است؛ زیرا هر دو برای مدت طولانی در اداره استخبارات نظامی شانه به شانه کار کرده بودند. هم‌چنین او در دوران تحصیل/دانشجویی با عبدالفتاح برهان و ابوبکر دمبلاب رئیس استخبارات و عمر زین العابدین در فاکولته/دانشکده نظامی در یک صنف درس می‌خواندند. این همه بدان معنی است که نظام قبلی با قوت تمام در دوره انتقالی آینده حضور خواهد داشت و انتظار می‌رود موانع و مترسک‌های زیادی را در برابر برآورده شدن اهداف حکومت مدنی وابسته به اروپا "انگلیس" بگذارد و به این ترتیب پله مزدوران امریکا در این معادله سنگین‌تر خواهد بود.

۳. عبدالله حمدوک، که سند ماستری و دوکتورایش را از دانشگاه مانچستر بریتانیا به دست آورده، به تاریخ ۲۰ اگست ۲۰۱۹م از جانب روند آزادی و تغییر به عنوان نامزد پست نخست‌وزیری معرفی گردید و به شورای وزراء صلاحیت‌های اجرایی مؤثری داده شد، سپس وی به تاریخ ۵ سپتمبر ۲۰۱۹م اعلان تشکیل حکومت نمود؛ حکومتی که قرار است مرحله انتقالی را برای ۳۹ ماه رهبری نماید. به این ترتیب، دیده می‌شود که نخست‌وزیر از وابسته‌گان اروپاست و طبیعتاً به نفع اروپا فعالیت خواهد نمود، بر خلاف عبدالفتاح برهان رئیس شورای رهبری و فرمانده اردو/سپاه و محمد بن حمدان دقلو معاون وی و فرمانده نیروهای واکنش سریع و سایر نظامیان همکار آنان که وابسته به امریکاستند، طبیعتاً به نفع امریکا کار و فعالیت خواهند نمود.

۴. حاکمیت سودان بر اساس "سند مشروطه" را می‌توان حاکمیتی متشکل از دو تیم با صلاحیت‌های متفاوت و با وابسته‌گی‌های بیرونی و در حال نزاع خواند و روشن است که این واقعیت بالای عمل کردها و حل مشکلات مردم و وضعیت زنده‌گی آنان تأثیر خواهد گذاشت، طوری که تمام هم و غم هر یک از این دو تیم؛ خوش خدمتی به طرفی است که وابسته به آن می‌باشد و رفته رفته هر یک از دو تیم در کمین دیگری قرار خواهد گرفت تا با استفاده از ابزار داخلی و خارجی، تیم دیگر را از صحنه دور کند. تاریخچه تشکیل چنین شوراهایی در سودان نشان می‌دهد که پیوسته با مراحل انتقالی و بحران‌ها همراه بوده. این وضعیت هم‌چنان ادامه خواهد داشت تا آن که اردو بتواند اوضاع دولت را به نفع خود رقم زده و شورا را منحل کند و یکی از نظامیان اردو را به صفت رئیس جمهور معرفی نماید. نمونه چنین واقعیتی را در شورای رهبری سودان که به تاریخ ۲۶ دسمبر ۱۹۵۵م تشکیل گردید، می‌توان مشاهده نمود؛ طوری که هم‌زمان با تاریخ (استقلال) سودان ۱ جنوری ۱۹۵۶م قدرت را در دست گرفت و تا ۱۷ نومبر ۱۹۵۸م ادامه یافت، آنگاه که ابراهیم عبود، که یک نظامی بود، علیه آن کودتا نمود. نمونه‌های دیگر؛ کودتای نمیری در سال ۱۹۶۹م و کودتای عمر بشیر به تاریخ ۳۰ جون ۱۹۸۹م تا کنار زدن بشیر و تشکیل شورای رهبری جدید است. این شوراها همواره با مراحل از کشمکش‌ها میان امریکا و انگلیس همراه بوده و هر یک از طرف‌های متنازع اصرار داشته که حکومت را به تنهایی تشکیل دهد و اگر نتوانند، کوشش کرده با طرف مقابل با نرمی برخورد کند تا این که فرصتی دست دهد و آن طرف را از صحنه دور کند، چنان‌چه امریکا در برابر ریاست صادق المهدی وابسته به انگلیس سکوت اختیار کرد تا تحرکات مردمی فروکش کند، سپس زمانی که افراد وابسته به

امریکا توانستند اوضاع را در داخل اردو به نفع خود هماهنگ کنند، امریکا کوتای عمر بشیر را در سال ۱۹۸۹م سازمان دهی نمود؛ اما زمانی که بشیر نتوانست تحرکات مردمی را آرام کند، امریکا وی را کنار زد؛ کاری که قبلاً با نمیری و مبارک و سایرین بدون هیچ گونه توجهی و اعتنائی به خوش خدمتی‌های شان کرده بود! پس از بشیر، امریکا شورای نظامی را سر کار آورد، اینک همان بازی یک بار دیگر توسط شورای رهبری فعلی در حال تکرار شدن است؛ طوری که نظامیان وابسته به امریکا مجبور شدند با مزدوران انگلیس در قالب روند آزادی و تغییر به توافق برسند تا خشم مردم فروکش کند؛ خشمی که روند آزادی و تغییر توانست سوار بر موج آن شده و آن را به نفع خود جهت دهد. نظامیان وابسته به امریکا موافقت نمودند تا روند آزادی و تغییر را در حکومت سهم دهند، اما این دفعه با دفعه قبل متفاوت است؛ زیرا اردو/سپاه حکومت را این بار به صورت کامل تسلیم نکرد؛ کاری که در زمان صادق المهدی نمود، بلکه به نام شورای رهبری هم‌چنان در رأس آن باقی ماند و برخی از مراکز حساس و مهم حکومتی را در اختیار خود نگهداشت و صلاحیت‌های مهم و مؤثر دیگری نیز در حکومت به خد اختصاص داده است، چنان‌چه نیمی از اعضای شورای رهبری که سودان را رهبری می‌کنند از اردو بوده و برهان که فرمانده اردو است، آن را برای مدت ۲۱ ماه رهبری خواهد نمود. هم‌چنین وزیران دفاع و داخله/کشور توسط اردو انتخاب خواهند شد و به این ترتیب تسلط نظامیان بالای شورای مذکور تضمین می‌شود.

۵. در مورد این که انتظار می‌رود چه تحولی رونما گردد، باید گفت که مطمئناً امریکا و انگلیس از کنار یک‌دیگر به آرامی رد نخواهند شد، زیرا منافع و ابزار داخلی هرکدامشان مختلف است. بنابر این، هر دو طرف سعی خواهند نمود تحرکات طرف مقابل را خنثی کند. با بررسی اوضاع جاری و دقت نمودن در تحولات دخیل در آن و اظهارات بیرونی و داخلی، مخصوصاً اظهارات مسئولین امریکائی و اروپائی، می‌توان به ابزار و اسالیبی که هریک از دو طرف برای اختناق دشمن‌اش و سپس راندن آن از صحنه حاکمیت استفاده خواهد نمود، پی برد:

در مورد گروه نظامی باید گفت که با استفاده از جنبه اقتصادی بالای حکومت فشار خواهد آورد، چنان‌چه وضعیت بد اقتصادی یکی از مهم‌ترین اسبابی بود که برای شوراندن مردم علیه بشیر استفاده شد. حکومت فعلی نیز به مردم وعده سپرده که اوضاع اقتصادی را بهبود خواهد بخشید. بناءً در صورتی که نتواند به وعده‌اش عمل کند مردم مجدداً به شورش روی خواهند آورد و این برای نظامیان فرصت خوبی خواهد بود تا روند آزادی و تغییر، یعنی نقش اروپا را از صحنه سودان دور کند. عوامل اقتصادی را امریکا در اختیار دارد و جزئیات آن قرار ذیل است:

الف) حمدوک در کنفرانس مطبوعاتی، که با وزیر خارجه آلمان داشت، گفت: «چالش اقتصادی سودان چالشی بزرگ است؛ موضوع تورم و رسیده‌گی به ارزش واحد پول ملی و از آن جمله برگرداندن اعتماد مردم به سیستم بانکی است.» وی افزود: «تا زمانی که در مورد حذف نام سودان از جدول تروریزم با واشتنن به تفاهم نرسیم، هم‌چنان با دشواری‌هایی مواجه خواهیم بود.» (منبع: اناضول و رویترز ۳ سپتمبر ۲۰۱۹م) حمدوک هم‌چنین گفت: «پس از آن که با از بین رفتن حکومت قبلی موانع زیادی کنار زده شد، اینک بزرگ‌ترین اولویت ما عادی‌سازی روابط مان با واشتنن است.» (منبع: اناضول ۸ سپتمبر ۲۰۱۹م) بنابر این، حکومت سودان در موضوع رفع موانع خود سخت به امریکا نیازمند است.

ب) آمریکا در خصوص رفع موانع تولیداً شروع به ابراز تشدد و سخت‌گیری نموده؛ چنان‌چه پس از آن که مزدوران آمریکا ناچار شدند برای آرام نمودن افکار عامه سند مشروطه را امضاء کنند، آمریکا در مورد کمک به سودان عقب‌نشینی نمود؛ طوری که کاردار سفارت آمریکا در خرطوم پایتخت سودان، که وظیفه‌اش به پایان رسیده، به شماری از شخصیت‌های بلند رتبه سودان گفته که موضوع رفع تحریم‌ها از سودان قطعاً به این زودی‌ها نهائی نخواهد شد؛ زیرا این تصمیم در دست کانگرس است و نه اداره حکومت ترامپ. (منبع: روزنامه ایلاف ۴ سپتامبر ۲۰۱۹م) این بدان معنی است که هرچند آمریکا ابتداء به برهان وعده داده بود که رفع تحریم‌ها نزدیک است، اما اینک با شدت تمام سعی دارد از تحریم‌ها به عنوان برگه‌ای برای اعمال فشار بالای حکومت حمدوک استفاده نماید. برهان در آن زمان گفته بود: «در خصوص تحریم‌ها اقداماتی از زمان حکومت سابق جریان دارد و ما شماری قانون از قانون‌دانان را موظف نمودیم این مسئله را با اداره حکومت آمریکا به بررسی گیرند و اداره یاد شده وعده سپرده که نام سودان را از لیست دولت‌های حامی تروریسم، پس از اكمال روند صلح حذف نماید و ما به این باوریم که اینک مناسب‌ترین زمان برای این کار است.» وی افزود: «شاید در اواخر هفته جاری و پس از فراغت از کار تهیه پیمان‌نامه ساختار حکومت انتقالی، این توافق نامه به امضاء رسد.» (منبع: شرق میانه ۷ جولای ۲۰۱۹م) ستیفن کوتیسیس کاردار سفارت آمریکا در خرطوم در این خصوص گفت: «مسأله حذف نام سودان از لیست دولت‌های حامی تروریسم نزدیک شده.» (منبع: خلیج آنلاین ۷ جولای ۲۰۱۹م)

ج) سازمان‌های جهانی پول (صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی) نمی‌توانند بدون اجازه آمریکا به سودان قرضه دهند و این ابزار دیگری است که آمریکا برای اعمال فشار علیه سودان در اختیار دارد که طبیعتاً در اختیار گروه وابسته به آمریکا در داخل سودان نیز هست. از جانب دیگر، به دلیل این که نام سودان هنوز در لیست تروریسم آمریکا قرار دارد، این مسأله سودان را از استفاده از سیستم حواله‌جات بین‌المللی آمریکا محروم نموده و این خود یکی از بزرگ‌ترین موانعی است که در برابر تجارت جهانی سودان قرار دارد، زیرا هیچ معامله‌ای را جدا از دالر انجام داده نمی‌تواند.

اما در مورد اروپا و در پیوند به آن "روند آزادی و تغییر"، باید گفت که دور راه را پیش خواهد گرفت؛ نخست کمک گرفتن از اروپا برای حل موضوع تحریم‌ها و به تعویق انداختن رفع آن توسط آمریکا و در نتیجه، اعمال فشار اقتصادی و دوم اعمال فشار بالای نیروهای امنیتی وارد/سپاه در تخصیصات و بودجه مالی.

۶. اروپا و روند آزادی و تغییر می‌دانند که تحریم‌ها بالای اقتصاد سودان تأثیر بزرگی دارد و این را نیز می‌دانند که آمریکا برای اعمال فشار تحریم‌ها را ادامه خواهد داد؛ بناءً اروپا سعی خواهد نمود از طریق سازمان ملل و حمایت‌های مالی به سودان کمک کند، چنان‌چه آلمان اظهار آماده‌گی برای کمک نمود؛ هایکوماس وزیر خارجه آلمان در اظهاراتی گفت: «آلمان موضوع حذف نام سودان از لیست دولت‌های حامی تروریسم را در مجمع عمومی سازمان ملل، که در ماه جاری برگزار می‌شود، مطرح خواهد نمود.» (منبع: اناضول ۸ سپتامبر ۲۰۱۹م) لودریان وزیر خارجه فرانسه به تاریخ ۱۶ سپتامبر ۲۰۱۹م به خرطوم سفر نمود و با عبدالله حمدوک دیدار نموده و اظهار داشت: «من به آقای نخست‌وزیر گفتیم که به کمک شرکای اروپائی خویش برای حذف نام سودان از لیست آمریکائی دولت‌های حامی تروریسم کار خواهیم نمود.» وی افزود: فرانسه کمک مالی به مبلغ ۶۰ میلیون یورو را به سودان خواهد پرداخت، که ۱۵ میلیون آن در دور نخست و فوراً پرداخت خواهد شد.» (منبع: صفحه انترنتی راکوب سودان ۱۶ سپتامبر ۲۰۱۹م) از این شواهد چنین بر می‌آید که هدف، کمک به روند آزادی و تغییر و حکومت حمدوک است.

۷. این بخش شامل دو مسأله می‌شود: کاستن از تخصیص و بودجه اردو و اصلاحات در دستگاه‌های امنیتی، که اظهارات اخیر حمدوک به وضوح نشان‌دهنده این امر است:

- در خصوص کاستن از بودجه، حمدوک خواستار «کاهش شدید هزینه‌های نظامیان شد و افزود: مصارف نظامی تا ۸۰٪ بودجه دولت را در بر می‌گیرد.» (منبع: عربی پست ۲۶ آگست ۲۰۱۹م) حمدوک استدلال می‌کند که با امضاء نمودن توافقات صلح با گروه‌های مسلح موجود در سودان قطعاً منجر به ایجاد صلح و ثبات خواهد شد و این یعنی برداشتن مبالغ هنگفت مالی از دوش بودجه مالی سودان است که نظامیان "اردو و امنیت" مصرف می‌کنند.

- در خصوص اصلاح دستگاه‌های امنیتی باید گفت که زیربنای موجود این دستگاه‌ها در سودان به شمول امنیت و اردو و به ویژه نیروهای واکنش سریع، همه از جمله طرح‌هایی است که در زمان حکومت عمر بشیر ریخته شده، دستگاه‌هایی که انقلابیون سودان ضرب شصت آنان را به خوبی چشیده اند و ممکن است "روند آزادی و تغییر" این مسأله را بهانه گرفته و خواستار تجدید نظر در مورد ساختار دستگاه‌های امنیتی برای تضمین وابسته‌گی و اطاعت آن از قانون شود، چنان‌چه «حمدوک قبلاً گفته بود که نیروهای واکنش سریع در چهارچوب تجدید ساختار دستگاه‌های امنیتی به این دستگاه‌ها مدغم خواهد شد و به زودی اردوی ملی/سپاه کشور تشکیل خواهد گردید. وی افزود که حکومت‌اش مصمم است ساختار دستگاه امنیتی را تغییر دهد و نیروهای واکنش سریع و تمام نظامیان گروه‌های مسلح را به آن مدغم خواهد نمود تا از آن یک اردوی ملی نیرومند بسازد.» (منبع: الجزیره نت ۱۱ سپتامبر ۲۰۱۹م)

۸. به نظر می‌رسد تلاش‌های اروپا برای حمایت از روند آزادی و تغییر در مقایسه با تلاش‌های متقابل امریکا و وابسته‌گان آن کم‌تر موفق‌آمیز بوده:

▪ کمک‌های مالی اروپا مشکل را حل نخواهد نمود، در صورتی‌که امریکا نخواهد نام سودان را از لیست دولت‌های حامی تروریسم حذف کند، این دولت با مشکلات بی‌شماری دست و پنجه نرم خواهد نمود، چنان‌چه نخست‌وزیر خود اعتراف نمود که سودان به کمک‌های مالی بیرونی، یعنی قرضه‌های سودی و سرمایه‌گذاران خارجی متکی است و نمی‌تواند یک‌باره انقلاب صنعتی رونما کند و منابع اقتصادی خود را گسترش دهد. دلیل آن این است که این منابع مالی از جنس همین واقعیت فاسدی است که وجود دارد و بر مبنای ایدیولوژیک استوار نیست و از دین و آئین پاک امت اسلامی فاصله دارد؛ دینی که از آن نظامی برای حل تمام مشکلات زنده‌گی سرچشمه می‌گیرد، به شمول نظام اقتصادی اسلامی، که می‌تواند این سرزمین را روی پای خود آن ایستاد کند. لازم به ذکر است که مشکل اقتصادی مهم‌ترین دلیل انقلاب علیه حکومت بشیر بود، زیرا بسیاری از مردم سودان از فقر، محرومیت، بی‌کاری و قیمت‌های کمرشکن رنج می‌بردند.

▪ در خصوص کاهش بودجه اردو باید گفت که اردو در جریان چندین دهه به دریافت بیش‌ترین میزان بودجه سودان، یعنی "سهم شیر" عادت کرده و انتظار می‌رود با استفاده از اسالیب مختلف در برابر طرح کاهش بودجه خویش با قوت تمام ایستاده‌گی کند و نیاز به دوام پرداخت سهم بیش‌تر بودجه به اردو را توجیه کند. نکته دیگر قابل ذکر این است که هردو جانب به فساد مالی

آغشته اند؛ پس چگونه خواهند توانست آن را معالجه کنند؟! زیرا فساد مالی را بجز مردانی که از عذاب الهی حذر داشته و با در نظر داشت تمام احکام اسلام و نه در سایه احکام وضعی حکومت می کنند، هیچ کس دیگری توان معالجه آن را ندارد.

■ در مورد دستگاه‌های امنیتی باید گفت که امریکا بالای شخص محمد حمدان دقلو فرمانده نیروهای واکنش سریع تمرکز خواهد نمود، چنانچه وی در این اواخر در رسانه‌ها بیش‌تر ظاهر شده و سفرهای خارجی اش، به خصوص به مصر و سعودی افزایش یافته؛ بناءً به نظر می‌رسد وی نخستین گزینه امریکا برای آینده سودان باشد. دقلو، که معاون رئیس شورای رهبری است، در برابر اعمال هرگونه تغییری در ساختار نیروهای واکنش سریع به شدت مقاومت خواهد نمود و نخواهد گذاشت این ساختار، که به گفته بعضی منابع تا حدود ۲۵٪ بودجه اردو را دریافت می‌کند، منحل گردد و به این ترتیب تلاش‌های حمدوک برای تجدید ساختار نیروهای امنیتی در سودان مستقیماً با مقاومت و مخالفت مهرة نیرومند امریکا "دقلو" مواجه خواهد شد.

۹. با توجه به آن‌چه که تا کنون گفته شده؛ انتظار نمی‌رود اوضاع سیاسی و اقتصادی سودان در جریان مرحله انتقالی ثباتی داشته باشد:

■ در خصوص ثبات سیاسی؛ باید گفت که هیچ سرزمینی، تا زمانی که در آن کشمکش بین المللی و با ابزار داخلی جریان داشته باشد، روی ثبات و آرامی را نخواهد دید. تحرکات نماینده‌گان جهانی و سفیران آن در سودان، اظهارات، عمل‌کردها و دیدارهای آنان با مسئولین داخلی سودان، که در فوق توضیح داده شد، همه و همه گویای واضح و روشن وجود نزاع بین المللی در این سرزمین است. بناءً ثبات و آرامش تا زمانی که وضعیت از این قرار باشد، هرگز وجود نخواهد داشت. البته بعید نیست این عدم ثبات و استقرار اوضاع سودان در جریان مرحله انتقالی منجر به کودتایی به کمک امریکا نشود، مگر این که مردم سودان به ریز و درشت این واقعیت به درستی پی برده و با ریشه کن نمودن کفار استعمارگر و مزدوران‌شان از گوشه و کنار سرزمین خویش به دین الله سبحانه و تعالی نصرت دهند و حاکمیت اسلام عزیز در چهارچوب خلافت راشده بر منهج نبوت را بر ویرانه‌های آنان برپا دارند. آنگاه است که زنده گی باعزتی داشته در سرزمین خویش با امن و ثبات به سر خواهند برد، واقعیتی که الله سبحانه و تعالی خواسته در آن به سر برند؛ یعنی ﴿خَيْرُ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ﴾

■ در خصوص عدم استقرار اوضاع اقتصادی باید گفت که این اوضاع نتیجه قطعی دخالت استعمارگران در این سرزمین است، زیرا به قول معروف: "از بونه خار نمی‌توان انگور چید." نمونه‌های گویایی در خود سودان بیان‌گر این ادعاست؛ جنوب سودان به دستور امریکا به حاکم خائن این مردم از پیکر آن جدا شد و در نتیجه آن سرمایه‌های نفتی از دست رفت و سودان، که سبد غذای قاره آفریقا خوانده می‌شد، تبدیل به جایی شد که مردم آن از شدت فقر به خود می‌پیچند، زیرا اقتصادشان به قرضه‌های سودی وابسته گردید؛ زمین‌های زراعت و دهقانان به حال خود رها شدند و به محصولات‌شان هیچ‌گونه بازاریابی صورت نگرفت تا این که ناچار زراعت را ترک کردند و سرمایه‌های معدنی نیز به شرکت‌های بیگانه واگذار شد و به همین ترتیب سایر عرصه‌ها.

■ مهم‌تر از همه این که اسلام از میدان حاکمیت کنار زده شد و نظام اقتصادی اسلام به فراموشی سپرده شد، نظامی که الله سبحانه و تعالی آن را طرح و تشریح نموده است و به جای آن نظام فاسد وضعی و ساخته دست بشر تطبیق گردید. با این حساب چگونه می‌توان انتظار داشت اوضاع اقتصادی ثبات و پایداری خود را حفظ کند؟ طبیعی است که در چنین حالتی، زنده گی سخت و مملو از مشقت به بار خواهد آمد و الله عزیز و حکیم در کلام پاک خویش در این خصوص چه دقیق و به جا می‌فرماید:

﴿فَمَنْ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ۖ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا﴾ [طه: ۱۲۳-۱۲۴]

ترجمه: هرکس از هدایت پیروی کند؛ نه گمراه می‌شود و نه تیره‌بخت و هرکس از یاد من دل بگرداند، در حقیقت زندگی تنگ [و

سختی] خواهد داشت!

شیخ عطاء بن خلیل ابوالرشته

۲۴ محرم ۱۴۴۱ ه.ق

۲۳ سپتمبر ۲۰۱۹ م

مترجم: عبدالله دانشجو